

Statsforvaltningen Hovedstaden
Borups Alle 177
2400 København NV

Kommunernes salg af affald/produkter

DI henvender sig til Statsforvaltningen, idet vi vil opfordre Statsforvaltningen til at udtale sig om lovligheden af de kommunale dispositioner i Næstved Kommune, Hjørring Kommune og Sønderborg Kommune beskrevet nedenfor, og herunder særligt lovligheden af videresalg af kasseret elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE).

DI er gentagne gange blevet kontaktet og gjort opmærksom på, at en del kommuner/kommunale fællesskaber vælger at lave en forretning ud af videresalg af borgernes affald. Statsforvaltningens vurdering af de konkrete aktiviteterets lovlighed vil derfor være af principiel betydning. DI finder det af stor betydning, at lovligheden af denne type aktiviteter bedømmes nu – og hurtigt – idet der for tiden sker en kraftig udbredelse af konceptet med en del anlægsinvesteringer til følge.

DI vurderer aktiviteterne som ulovlige af følgende grunde:

- Genstandene, som kommunerne modtager fra borgerne, er at betragte som affald, som kommunerne er forpligtet til at underkaste en affaldsbehandling. Ikke alle modtagne genstande underkastes en affaldsbehandling. De kommuner, som underkaster genstandene en affaldsbehandling forinden videresalget, kan ikke dokumentere, at afsætningen sker på markedsvilkår og til markedspris, eller at aktiviteterne sker uden tab for kommunen.
- Særligt i relation til affald i form af WEEE, for hvilket der gælder et producentansvar, har kommunerne alene adgang til at modtage genstandene og videregive dem til producenterne eller deres repræsentanter. Genstandene bliver ikke kommunernes ejendomsret ved modtagelsen fra borgeren. Kommunerne kan derfor heller ikke disponere over dem på anden måde end at videregive dem til producenterne eller deres repræsentanter, jf. reglerne i WEEE-bekendtgørelsen¹.
- Såfremt genstandene ikke er at betragte som affald savnes lovhjemmel til kommunernes videresalg af genstandene. Der er tale om erhvervsmæssige aktiviteter, der drives i konkurrence med private. Der ses ikke at være hjemmel til sådanne aktiviteter, hverken i kommunalfuldmagten, i lov nr. 548 af 8. juni 2006 om kommuners og regioners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber, eller i anden lovgivning.
- Det faktiske videresalg af genstandene er i øvrigt omfattet af købeloven, markedsføringsloven og forbrugeraftaleloven. Det er i strid med forbrugeraftalelovens § 17, når der ikke gives forbrugere

¹ Bekendtgørelse nr. 130 af 06/02/2014 om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr.

oplysning om, at købelovens mangelsregler finder anvendelse, og det er i strid med god markedsføringsskik, når det i forbindelse med salget oplyses ”På eget ansvar og uden garanti” eller lignende, når købelovens mangelsregler faktisk er gældende.

Baggrund

En del kommuner eller kommunale fællesskaber har i praksis accepteret ”klunsning” på deres genbrugspladser. Dvs., at borgere, der kommer med affald, også tager noget med sig hjem igen. Denne klunsning har også omfattet WEEE. Dette har særligt været problematisk i relation til udstyr, hvori der kunne være lagret data, som den, der har afleveret affaldet har en forventning om bliver affaldsbehandlet og ikke ender hos andre, som kan misbruge dataene. Andre kommuner har haft en praksis med at udtage genstande, som var i god stand og virksomme, og videregive dem til butikker og foreninger med et godgørende formål.

Enkelte kommuner er dog gået fra ”accepteret klunsning” og ”uformel statsstøtte” til organiseret salg af affald/produkter herunder også WEEE. Flere og flere kommuner er således begyndt at etablere egne små butikker. Det er forskelligt, om butikkerne er en integreret del af genbrugspladsen eller ligger i tilknytning hertil. Det er desuden forskelligt, hvordan kommunerne opfatter og beskriver aktiviteten. Nogle kommuner mener, at de kan komme uden om forpligtelsen til at sikre affaldsbehandling af affaldet ved at definere det som ikke-affald.

De fleste steder sælges de kasserede genstande ”på eget ansvar og uden garanti”. Det er også forskelligt, om der forinden salget er sket en form for rengøring eller reparation, eller om genstanden er i helt samme stand, som da borgeren afleverede den.

Regelgrundlaget

Kommunerne har i udgangspunktet et monopol i relation til at håndtere affald fra borgere i Danmark. Der skal etableres ordninger, som gør, at borgerne kan komme af med al deres affald på den ene eller den anden måde, jf. affaldsbekendtgørelsens² § 24. Bl.a. skal kommunerne sikre borgerne adgang til mindst én genbrugsplads, jf. affaldsbekendtgørelsens § 32. Når ordningerne er etablerede, har borgerne benyttelsespligt og skal således anvende kommunens ordning på pågældende type affald, jf. § 39 i affaldsbekendtgørelsen

DI er af den opfattelse, at kommunerne/de kommunale fællesskaber ikke har hjemmel til at drive virksomhed i konkurrence med private i forbindelse med de etablerede genbrugspladser.

Hvis de etablerede butikker skal vurderes som kommunale aktiviteter, løsrevet fra genbrugsstationerne og fra kommunernes affaldsaktiviteter og -ordninger i øvrigt, fordi kommunerne hævder, at der ikke er tale om affald, når borgerne afleverer deres genstande til butikken, så ser vi ingen lovlig adgang for kommunerne til at drive denne slags forretning. Der er mange private virksomheder og foreninger, som foretager reparation af og driver handel med brugte genstande, og kommunerne skal ikke konkurrere med disse.

Hvis de modtagne genstande, som modtages fra borgerne, er at betragte som affald, jf. § 2 i affaldsbekendtgørelsen, og de etablerede butikker skal anses som salg af biprodukter eller accessorisk virksomhed, er kommunerne forpligtede til 1) at håndtere genstandene som affald og underkaste dem en affaldsbehandling, og 2) at sikre, at afsætningen sker på markedsvilkår, og herunder markedspris. DI mener, at Statsforvaltningens udtalelse af 14.08.2012 om gratis udlevering af kompostjord fra Viborg Kommunes affaldsbehandling indeholder sammenlignelige elementer.

I det omfang, der allerede findes erhverv, som udfører pågældende type reparation, er det vores vurdering, at kommunerne vil skulle afsætte affaldet til disse virksomheder.

² Bekendtgørelse nr. 1309 af 18/12/2012 om affald, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 1331 af 04/12/2014 om ændring af bekendtgørelse om affald.

Specifikt i relation til WEEE (kasseret elektrisk og elektronisk udstyr) gælder noget særligt, idet der for denne type affald er indført et producentansvar, som betyder, at kommunernes rolle i relation til denne type affald er specifikt defineret og begrænset. Kommunerne skal alene modtage denne type affald fra borgerne på bl.a. genbrugspladserne, hvorfra affaldet skal overgives til producenterne eller deres repræsentanter (kollektive ordninger), jf. §§ 28 og 29 i WEEE-bekendtgørelsen.

Kommunalbestyrelsen skal således, jf. § 22, etablere indsamlingsordninger for affald af elektrisk og elektronisk udstyr fra private husholdninger. De konkrete indsamlingssteder og behovet for indsamlingsmateriel skal registreres hos Dansk Producentansvarssystem. Producenter skal stille indsamlingsmateriel til rådighed for kommunalbestyrelsens etablerede indsamlingssteder, jf. § 26. I medfør af § 27 skal kommunalbestyrelsen sikre, at affald af elektrisk og elektronisk udstyr fra private husholdninger, som indleveres på kommunalbestyrelsens indsamlingssteder sorteres i, som udgangspunkt, 6 fraktioner med henblik på overdragelse til producenterne. Producenterne skal afhente fraktionerne fra kommunernes indsamlingssteder, jf. §§ 28 og 31.

Aktiviteterne i Næstved Kommune, Affald Plus:

Affald Plus i Næstved er et fælleskommunalt affaldsselskab for Syd- og Vestsjælland. Affald Plus har etableret en genbrugsbutik umiddelbart uden for genbrugspladsen, der sælger alle varetyper, inkl. elektronikaffald. Medarbejderne arbejder meget aktivt på at få borgerne til at aflevere deres affald i butikken frem for på genbrugspladsen. De antyder derved, at definitionen af affald afgøres ved porten til genbrugspladsen.

I forhold til WEEE får borgerne en direkte instruks/information på genbrugspladsen om, at de ikke må smide elektronikaffaldet i burene (producenternes opsamlingsmateriel), for så er der tale om affald, og det må ikke tages ud af burene igen. Nogle besøgende vil ikke have deres produkter genbrugt. Affald Plus markerer disse produkter med blå spraymaling. Det er ganske få produkter, der markeres.

Der sælges generelt store mængder genbrugsprodukter til østeuropæiske aftagere, især polske. For at imødegå problemer ved grænsen udsteder Affald Plus en kvittering til køberne som dokumentation for, at der ikke er tale om grænseoverskridende transport af elektronikaffald. Det, de ikke får solgt i genbrugsbutikken, sælger de til genvindingsvirksomheder. Der omsættes meget IT-udstyr (monitører, Pc'er og lap tops) uden destruktion af data.

I butikken er der skilte med "Ingen garanti" og "Købt som beset".

Se i øvrigt: <http://www.affaldplus.dk/plusbutikken>

./. Se desuden vedlagte artikler fra "Sjællandske", af hhv. den 28. november 2014 og den 22. januar 2015.

Aktiviteter i Sønderborg Kommune, Sønderborg Forsyning

Sønderborg Forsyning har en genbrugsbutik, hvor de bl.a. sælger elektronikskrot. Sønderborg Forsyning har en større afdeling for toner- og inkjetpatroner. Disse modtages enten separat eller udtages af udstyret og sælges for kr. 1,- /stk. til (uautoriserede) købere, der genpåfylder og sælger dem. Det volder store problemer for printerproducenterne, der modtager de efterfølgende reklamationer.

Sønderborg Forsyning agerer under følgende ansvarsfraskrivelse:

"Vi gør opmærksom på, at varerne sælges uden garanti og produktansvar, og når du har købt en genbrugsvare er den:

- købt som beset
- kasseret af andre
- kan være mere eller mindre defekt
- er ikke repareret eller sikkerhedskontrolleret
- bør sikkerhedskontrolleres inden brug"

Se i øvrigt: http://sonfor.dk/?page_id=148

Aktiviteter i Hjørring Kommune, AVV

AVV driver to genbrugsbutikker samt www.genbrugsauktion.dk. Her kan man læse følgende:

”Mange ting, der afleveres på genbrugspladserne eller afhentes som storskrald, er for gode til at havne i forbrændingsovn. Dem sælger vi i stedet i AVV’s genbrugsbutikker.

Varerne er billige – du kan fylde en sæk med tøj, sko og gardiner for 150 kr., og prisen på f.eks. en sofa ligger fra 75 kr. og opefter alt efter, hvor god stand den er i. Isenkram bliver vasket af, inden det sættes ud i butikken, men ellers bliver varerne i AVV’s butikker ikke sat i stand, før de sælges.

Genbrugsbutikkerne sælger bl.a.:

- møbler og lamper
- reservedele til hårde hvidevarer
- bøger
- tøj til børn, unge og voksne
- køkkenudstyr
- isenkram
- fjernsyn, radioer, dele til computere”

Se i øvrigt: <http://www.avv.dk/borger/genbrugsbutikker>

Vi ser frem til en snarlig behandling af sagen, så kommunernes aktiviteter vurderes, og at ulovlig praksis stoppes og ikke udbredes yderligere.

DI står selvfølgelig til rådighed, hvis Statsforvaltningen har spørgsmål til denne henvendelse.

Med venlig hilsen

Karin Klitgaard
Miljøpolitiskchef